

Yttrande över remiss avseende revidering av Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2020-2026, Dnr 0759/19

Funktionsrätt Göteborg (FRG) är en paraplyorganisation för 49 funktionshinderföreningar i Göteborg. FRG representerar närmare 20 000 personer med funktionsnedsättning genom våra medlemsföreningar.

Funktionsrätt Göteborg tillstyrker förslaget till reviderat program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, under förutsättning att inkomna synpunkter från funktionsrättsrörelsen tas i beaktande.

Funktionsrätt Göteborg står bakom och har varit delaktiga i att formulera det remissyttrande som den 1 juni antogs av GRF, Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor. Funktionsrätt Göteborgs yttrande ska därför läsas tillsammans med yttrandet från GRF. I detta yttrande vill vi betona de viktigaste perspektiven och komplettera med ytterligare kommentarer.

Det nationella målet för funktionshinderpolitiken som syftar till att uppnå jämlika levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning kan inte nog betonas. Funktionsrätt Göteborg ser med stor oro på de tydligt ojämlika livsvillkoren och den bristande delaktigheten som råder för personer med funktionsnedsättning i samhället idag. Vi ser också en utveckling i samhället i fel riktning, med ökande klyftor och försämrade möjligheter till delaktighet. Personer med funktionsnedsättning lever i högre utsträckning i fattigdom, särskilt gäller detta för kvinnor med funktionsnedsättning. Funktionsrättsrörelsens samlade bild av hur Sverige lever upp till funktionsrättskonventionen är att utvecklingen går bakåt på flera områden. Mot bakgrund av detta har ett styrande dokument som Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning en stor betydelse.

Funktionsrätt Göteborg ställer sig positiv till intentionerna med de justeringar som gjorts i det reviderade programmet, såsom ett förtydligande av de mänskliga rättigheterna, tydlig koppling till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, kopplingen till det nationella funktionshinderpolitiska målet och dess inriktningar, ett betonande av barnrättsperspektivet samt ett betonande av mångfalden och heterogeniteten bland alla människor som har en funktionsnedsättning. Det är också mycket positivt och oerhört betydelsefullt att programmet tydligt grundas i principen om universell utformning. Men

något som behöver lyftas fram tydligare i programmet är jämställdhetsperspektivet. De ojämlika livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning drabbar kvinnor med funktionsnedsättning särskilt hårt.

Funktionsrätt Göteborg vill också uttrycka uppskattning för ansvarig tjänstepersons ambitioner vad gäller nära samråd med och aktiv involvering av funktionsrättsrörelsen i processen med revideringen av programmet, i enlighet med det politiska uppdraget.

Göteborgs Stad har väldigt mycket arbete att göra för att uppnå målen i programmet och för att leva upp till funktionsrättskonventionen. I nuläget befinner vi oss mycket långt från programmets mål och konventionens ställningstaganden. Den levda verkligheten för personer med funktionsnedsättningar som vi får ta del av genom vår verksamhet visar tydligt på den ojämlikhet, exkludering och diskriminering som råder för personer med funktionsnedsättning i Göteborg och på det lidande som detta innebär.

När vi tagit del av de 26 förslag till yttrande över remissen som förvaltningar och bolag tagit fram kan vi konstatera att samtliga föreslår att programmet ska tillstyrkas. Detta är förstås positivt, men det är något med funktionshinderpolitiken som är problematiskt. På principiell nivå råder stark konsensus om att vi ska ha jämlika levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, alla säger sig vilja detta. Men genomförandet i realiteten går alldeles för långsamt och som sagt på flera områden i fel riktning. Genom politiska beslut försämrar levnadsvillkoren och delaktigheten för personer med funktionsnedsättning och klyftorna ökar istället för att minska. Hur är det möjligt att ha så stor enighet på principiell nivå och samtidigt i den konkreta politiken fatta beslut som går i rakt motsatt riktning? Man säger sig vilja göra en sak, men gör ofta i praktiken tvärtom. Denna diskrepans måste upphöra.

Om program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning antas av kommunfullmäktige så förpliktigar det till ansvarsfulla politiska beslut för ökad jämlikhet och delaktighet i varje nämnd och bolag i staden och det behöver avsättas ekonomiska resurser för att genomföra denna funktionshinderpolitik. Det handlar om att tillgodose de mänskliga rättigheter som man som kommun har en stark skyldighet att skydda och främja.

När funktionsrättsrörelsen har diskuterat förslaget till program framkommer tydligt en farhåga om att programmet bara ska bli en pappersprodukt, tomma ord som inte kommer att implementeras i nämnders och styrelser verksamheter. Tilliten till stadens förmåga att gå från ord till handling är inte särskilt hög. Det kommer att krävas tydlig politisk vilja och styrning, tydligt avsätta resurser och stor satsning på kompetensutveckling för att faktiskt gå från ord till handling och konkret implementera programmet i alla delar av staden.

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har gällt i Sverige i 11 år, ändå är den fortfarande ganska okänd. I Artikel 4:3 Allmänna åtaganden står följande:

3. I utformning och genomförande av lagstiftning och riktlinjer för att genomföra denna konvention och i andra beslutsfattande processer angående frågor som berör personer med funktionsnedsättning ska konventionsstaterna nära samråda med och aktivt involvera personer med funktionsnedsättning, däribland barn med funktionsnedsättning, genom de organisationer som företräder dem.

Denna artikel i funktionsrättskonventionen ligger till grund för det offentligas ansvar att ”nära samråda med och aktivt involvera” funktionsrättsföreningar i frågor som berör personer med funktionsnedsättning. Artikeln har också fått en fördjupad kommentar av FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning i General comment No. 7 (2018) on the participation of persons with disabilities, including children with disabilities, through their representative organizations, in the implementation and monitoring of the Convention.

En viktig del i genomförandet av Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning är att stadens nämnder och förvaltningar skapar välfungerande former för att nära samråda med och aktivt involvera funktionsrättsrörelsen. Här finns mycket utvecklingsarbete att ta tag i.

Slutligen vill vi knyta an till FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling och dess viktigaste åtagande att ingen ska lämnas utanför i samhällsutvecklingen. Ett genomförande av program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning är helt nödvändigt för att Göteborgs Stad ska kunna leva upp till de globala målen om hållbar utveckling.